

Redactia este deschisa de la 7 ore dimineata, pana la 4 ore seara, in zilele de lucru. In zilele de sarbatoare, redactia este inchisa.

Prețurile de prenumerații:

pentru Austria:	
pe un an intreg	8 fl. v. a.
pe jumătate de an	4 " " "
pe patrărsu	2 " " "
pentru România și străinătate:	
pe un an intreg	16 fl. v. a.
pe jumătate de an	8 " " "
pe patrărsu	4 " " "

ALBINA

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespondenti ai nostri, si d'adraptu la Redactiune **Josefsstadt, Langgasse Nr. 43**, unde sunt a se adresa si corespondentiale, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau sporiturile; cate vor fi nefericite, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru **anuncie** si alte comunicatii de interesu privat — se raspunde cate 7 or. de linie repetitivile se facu cu pretiu scaziutu. Pretiulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antezipa.

Viena 31 opt. 12 noem. 1868.

Partia stanga a dietei unguresci a multiamitu cu splicatiunile celea d. Deák (in calitate de parinte alu ministerului) despre numirea ministerului comunu si respective „imperiale“.

Dreptu consecinta a nemultiimirii stangacii liberali unguresci fecera declaratiune prin care renunçiara la adatele lor de delegati.

Preceptu deákistii cumea acesta renunçiare nu se pôte numi de unu „triumf“ alu practicabilitatii sistemii dualiste in forma ei de astadi, dar se mandă cu cercuranti ca reulu nu este remare, si-lu vor astupa cu aceea, ca parte vor alege delegati noi, parte vor hama la participare in desbateri pe ati-va delegati-supliniti, era cateva locuri голе remanu rezervate croatilor.

Astfelu dara deákistii au recursu la *un medilocu paliativu*, sperandu — la cu socotela — ca acusi timpulu si aslu vor gasi o numire oresi-care pen- ministeriulu comunu si pentru stati dualisticu.

Pana se sosesc acelu timplu, den- recunosc cumea numele celu mai repudietoriu sistemii este „dualismu.“ Aslu numesc Deák, asi si cancelariu Beust, care ca deputatu in senatulu imperialu, cantă dese si multe laude acetui dualismu, pentru ca se pōta in- amna pre senatori a votā inarmarea generala.

Sunt putieni senatori, contrari a- tei inarmari; dar acesti putieni sunt abatii cei mai probati in luptele pen- introducerea constitutionalismului in Austria, sunt florea intieligintiei nem- filru austriaci.

Gvernulu va reesi a dobandi in- anarea, caci este mare partia care originesce pe ministeriu.

Unu momentu remarcabilu din des- baterile pentru inarmare nu-lu potemu trece cu vederea, si-lu recomandam *asclintei atentii* a cetitorilor nostri. Ete momentulu: deputatii nationalitati- loru negermane din senatulu imperialu, *toti* votara pentru inarmarea ge- nerala.

In acestu puntu dara, procedur'a cu fatia cu nemtii, diferese de proced- ra nōstra fatia cu ungurii candu fuse *arb'a de honvidi.*

Acesta diferintia unii o gasescu naturala. La noi honvidii rechiamo su- venirile triste ale unui resboiu civile, *suveniri* strinsu legate de numele hon- vidiloru, la cari neci astadi nu predom- *vesce unu spiretu* destulu de pacicu si a fratiescu pentru nationalitati. Preste acesta, armata la noi este unu faptoru de magiarizare, neci in regimintele cu- ratu romenesco nu se respectedia dupa *cuviintia* limb'a romanesc'a.

Cu totulu altmintre este in tierile slavo-germane. Chiar la armata stabila, in regimintele slave sunt oficirii mai toti slavi. Astfelu venindu si armarea gene- rala, se introduce fora se fie avutu pre- cedentia triste, era nemtii nu sunt tocm'a atatu de absolutisti intru a impune lim- b'a loru casu ungurii, — si neci n'ar po- tea fi.

Dintr' acestea conchidu senatorii negermani ca inarmarea va insuffa cona- tionaliloru loru mai multa demnitate si de omu si de natiune, si prin urmare va da autoritate si respectu mai mare gra- iului reprezentantiloru nationali, candu *acestia* vor continua a combate egemo- nia nemtiesc'a si dualismulu.

Cestiunea de nationalitate

preocupa tote spiretele, si cu dreptu cu- ventu, caci de la deslegarea ei aterna venitoriulu catorva tieri si sōrtea mul- toru popōra.

Potintia unei deslegari fericite este pusa in man'a deputatiloru dietali un- guri, — dar densii, in locu d'a se folosii de acesta potintia spre ajungerea scopu- lui, au fuatu o cale cu totul contraria, caci din ce in ce totu mai tare se depar- teza de scopu.

In 1868, dupa ce popōrale au fa- cutu unu progresu nationalu atatu de mare, ungurii nu vor se face pretensiun- iloru nationali neci atate concessiuni. cate li imbiau la 1849.

Numai mai ieri-alaltieri, ungurii erau cu multa mai liberali pentru na- tionalitati, de catu ce sunt astadi.

In 1865 ministrulu Eötvös scriso o brosiura in caus'a de nationalitate, mar- turisindu insusi ca acesta cestiune are natur'a cestiuniloru religiose, va se dica: este o cestiune de consciintia si prin ur- mare nu pōte fi decisa prin votulu ma- joritatiei.

Ei bine! astadi votulu majoritatiei unguresce ne amenintia, era d. Eötvös tace, nu face nemica pentru a ne scōte din manile neamice ale acestei majori- tati, din contra facendu dsa parte din guvernulu, are parte si la proptele parti- tei guverniali cu cari se lovesce sentie- mentulu nationalu aloru cinci natii, si se face ca atati cetatieni loiali se stee la indoieia despre venitoriulu tierii loru!

Se nu ereda nimene ca noi am in- siste multu la imputatiunile ce le facemu dlui Eötvös. Nu, caci nu este numai dsa singuru intru natiunea sa carele se pōrte o asemene politica, daca se pōte numi politica, fora a detrage acestei sciintie menite a fericii popōrale.

Cei lalti corifei unguresci inca nu ni-au datu ceva dovedi de fratietate. U- nii si-inchidu ochii preceperii ca se nu intielga cestiunea de nationalitate, altii — candu nu-si mai potu astupa urechi- le de vaietele nationali produse de ne- pesari fora respecte — recunosc reulu, se ingagiēza a-lu corege, dar candu vine la fapta — li lipsesece acelu patriotismu care se-i indemne a duce cateva prerogative magiare nedrepte pentru a le sa- crificā pe altariulu patriei, pe altariulu fratietatii natiuniloru conlocuitoire de secle.

Asi fecer Deák. Recunoscū ca este reu proieptulu lui Kerkápolyi-Horváth, se ingagia a face insusi altu proieptu, ni imbia speranti ca natiunile tierii vor fi recunoscute prin lege positiva si cu numele loru propriu. — Dar candu veni la fapta, Deák nu potū ca prerogativele natiunei magiare se le sacrifice patrio- tismulu seu, caci aceste prerogative le iu- besce mai tare de catu patri'a.

Astfelu ni deder dsa unu proieptu de lege, in care neci pomenire nu se fa- ce de noi romani, ci ca natiune gene- tica ne indesa sub numire de „nema- giari“, era la politica ne indesa sub „na- tione magiara.“

In loculu consolatiunei aseceptate, d. Deák ni spune din capulu loculu in §. 1. ca tier'a intrēga este natiune ma- giara, si ca acesta natiune este „de o fi- intia si nedespartita.“ (Vedi proieptulu in urlu tr.)

In continuare Deák adoptēza in proieptulu seu tote principiele dloru Kerkápolyi-Horváth, cate n'au placutu nationalitatiloru.

Dlu Deák, carele a pretinsu ca va imbuni proieptulu Kerkápolyi-Horváth, puma-si acum'a man'a pre consciintia si intrebe-se insusi: care este inimicu mai mare alu nationalitatiloru, dsa seu Kerkápolyi-Horváth?

Totu elu se-si dee si raspunsu, caci noi nu potemu raspunde, de o race in momintele prime de indignatiune, intie- leptiunea impune moderatiune catu de mare.

Valōrea sentimintelorunguresci pentru noi romani o cunoscemu dintru unu trecutulu lungu si durerosu, si n'am avutu cuventu a ne indoii neci astadi despre aceste sentiminte. Recunoscemu dara cumea proieptulu ungurescu pen- tru noi, este facutu astfelu, precum ii trage pe unguri inim'a. Dar la un'a nu ne aseceptam, nu ne aseceptamu se-i ve- demu pe unguri intrebandu-si totu de inima, ci credemu ca densii vor apela si la capulu loru, adeca la preceperea loru, — caci a sositu dejā timplulu de apelatiune. Inse indaru!

Magiarismulu, prin nesatfulu seu, incepe in Ungaria nemultiimirile natiu- nali. Densulu le incepe, atata e in vedera- ratu si constatatu, — dar ca cine le va fini? vom vedē!

De la diet'a Ungariei.

(*) *Siedint'a din 10 noemvre a casei reprezentantiloru.*

Presedintele Szentiványi deschide sie- dint'a fiindu de fatia numai putieni deputati. Pre banca ministeriala siedo Andrassy, Gorove, Eötvös, Wenckheim, Lónyay.

Dupa autenticarea protocolulu, depu- tatulu Bobory asterne propunerea ca oficialii ce depindu de la guvernulu, se nu pōta fi alesi de deputati dietali.

Se cetesce urmatōrea declaratiune: „Onorata camera reprezentativa! Desi articolu de lege XII. din 1867 nu s'a facutu prin con- luerarea ei contra vointiei nōstre, totusi am alesu am membri pentru delegatiune, cre- diendu ca legea se va stimā de fie-cine si in veri-care direptiune.

„Validitatea unei asemene legi, am cre- diut' obligatoria si pentru noi.

„Dar acesta lege s'a vatematu, era Cas'a in siedint'a de ieri a respinsu motiunea nō- stra prin carea nisuiam delaturarea acelei va- temari. Deci in convingerea intima ni tienemu de detorintia: a esi din delegatiune, dreptacea asternemu aci renunçierea nōstra. — Pest'a 10 nov. 1868. C. Ghyezy, S. Donis, M. Perczel, C. Tisza, L. Simonyi, E. Manoilovici, G. Vá- rady, L. Papp, I. Somossy, I. Ivánka, P. Szon- tagh.“ (Mane va fi la ordinea dilei.)

P. Nyáryiascintiēza cumea comisiunea insarcinata cu modificarea proieptulu de lege pentru scōtele populare, si-a finitu lucrarile sale. (Se tramite la sectiuni, otarindu-se a se tipari si parerile barbatiloru de specialitate.)

Ministrulu comercieului cere ca se se mai trimita sectiuniloru spre consultare si o con- ventiune aditionala la tratatulu comercialu in- cheiatu cu Angli'a. (Se trimite.)

Siedint'a casei reprezentantiloru din 11 noemv.

Franciscu Deák face propunerea ca membrii partiei stange se nu fie impededati intru depunerea mandatelor ca delegati, si prin urmare se se alega alti delegati. Toto- data Cas'a respinge acca afirmatiune a stangei cumea s'ar fi vatematu articolu de lege XII. din 1867, si declaro cumea repasirea aceloru delegati nu este motivata.

Se cetesce unu autografu pre naltu, re- feritoriu la Fiume, si intru intielesulu acestuia

se decide ca complanatiunea croato-unguresca se se asterna spre santiune, era pentru deci- derea causei fiumane are se se alega o comisiune de barbati de incedere: patru un- guri, patru croati si patru fumani.

Pesta in 8 noemvre n. 1868.

(a) Die Redactoru! Va interesā a pre- cepe cum s'a templatu de pacalira domnii ma- giari atatu de bine — inca o data lumea in caus'a nationalitatiloru. Eca cum.

Dupa ce prin pasirea energica si solida- ria a romaniloru si serbiloru se convinsera dnii magiari ca acestia nu ieu de gluma ces- tiunea nationalitatiloru, adeca a esistintiei pro- prie; d'alta parte se convinsera ca intr'adeveru mai toti deputatii nationali se ingagiasera cu parol'a contra proieptulu magiaru, dar ca unor slabu de angeru li-ar parē cam reu pen- tru acestu ingagiamentu, si ar cam promite ca — daca acelu proieptu s'ar inlocui prin altulu — macar si mai reu, ei nu s'ar mai ingagia si contra acestuia. Asiē in a siecea sectiune dlu Deák Ferencz se plecā a recunōsce ca proie- ptulu comisiunii dietale nu corespunde dorintiloru si trebuintiloru poporati- niloru nemagiare; altii erasi totu din acea sectiune, precum d. e. b. Simonyi etc. stariura, ca ar fi de mare interesu a recunōsce egalita- tea de dreptu nationalu pentru a potē decretā, paralelu cu acesta recunōscere, supremati'a magiara in acordu cu deputatii nationali: asiē, pre acestu temeiu se insarcina dlu Deák Fe- rencz cu Simonyi si cu Csengery I. a com- pune altu proieptu de lege; era organele ma- giariloru bucinara curendu in tote tonurile in- teresanta scire, adaugendu ca noulu proieptu are se recunōscā egal'a indreptatire a celoru siece nationalitati ale tierii.

Acum poteti se vi intipuiti cumplit'a des- amagire a deputatiloru nostri candu veditura noulu productu alu intrigei magiare. Unii din- tre ai nostri prorupsera in hohote, altii se mul- tumira a suride cu ironia si despretiu!

Tōta lumea recunōscē ca acestu nou proie- ptu de lege este multu mai reu si vatemato- riu pentru nationalitati, de catu celu d'antaiu; elu ni decretēza in vedera si respectu ma- giarisarea; nu ni mai lasa neci numele de ro- manu in patria, din carea numai sub acea conditiune ni mai concede cate o particia, daca vom fi magiari.

Despre Deák se dice ca -- elu ar fi vrutu se recunōscā nationalitatile si egalitatea loru de dreptu, dar tōta parti'a s'ar fi opusu. Asta romanii nostri cari pre bine lu cunosecu pre acestu conducatoriu, o tienu de o viclenia ca multe altele. Vorb'a c ca magiarii o data cu capulu nu vor se ne recunōscā de frati e- gali, ci vreu se ne degradeze la rol'a de paria.

Amu deputatii nostri se consulta si se gatescu pentru lupta publica si — precum audu — dlu Dr. Alesandru Mocioni este alesu prin incederea comuna ca incepatoriu alu luptei.

Satumare, 1 noemvre 1868. *)

Multiamita publica.

Societatea de lectura a studētiloru ro- mani din gimnasiulu de Satumare si-tiene de

*) Cerandu-ni-se publicarea acestei corespondentii, steteram la indoieia din caus'a naturala ca ne atinge si pre noi. Crediamu inse in fine ca inte- resulu nationalu are se treca peste indoieia. Este interesulu nationalu a vedē cum in Satumare, unde nationalitatea nōstra erā mai putienu desvoltata, astadi se vorbesce atatu bine romanesco! — n'am corespunde neci unu cuventu din scrisōrea juniloru ca insasi se marturisesc'a despre densii. Bucuri'a ni se urea candu junii ni o spunu ca densii au se fie factorii unui venitoriu nationalu mai fericit, si des- pre acesta ni potu da garantia! — dā, ni potu, caci sentiescu in sine si poterea si dovortamentulu santu. Asiē se fie, asiē dee bonulu Dilien! (R e d.)

cea mai santa detorinta a-si respica in publicu multiamit'a s'a cordiala Onorateloru Redactiuni a „Albinei, Romanului si Convorbirilor literarie,“ care au binevoit'u a-i tramite diurnalele sale gratis preste totu anulu scolasticu acum expirat.

Onoratele Redactiuni prin fapt'a asta maritimosa, potemu dice cu totu dreptulu, partea cea buna si-au alesu, — caci de cumva unu pocalu de apa, prin care ni-se alina setea pre cateva mominte, si-are meritulu seu; ce vom dice despre meritulu binefacerei gratuite, prin care ni se stempera setea spirituala la 40 de membri ai Societatei acesteia (cari s'au inseris'u pana acum din numerulu gimnasistiloru romani de 75), si ni se da ocaziune a ne apropi'a cu pasi mai iuti si mai siguri catra santuariulu limbii materne si a sentimenteloru nationale?

Innante de ast'a cu 2—3 decenie studentii romani — dupa indiferentismulu timpulu de atunci — cu pucinu erau mai favoriti de catra ai sei, de catu de catra cei straini; dar asi'e li-au si luat folosu natiunea la multi dintre ei: crim'a indiferentismulu nationale s'a pedepsit'u prin blastemulu socialu, cunoscutu su numele de *renegati!*

Acum multiamita Provedintiei divine, geniulu romanismulu s'a desceptatu, si natiunea e patrunsa de adeverulu nedisputaveru, cumca numai in fiii sei credintiosi pote' ave' vieti'a. Si eta noi studentii romani din unu feliu de „res nullius“ in privintia sociala, ajunseramu a fi fiii natiunei mame, mosteni virtutiloru strabune si factori a unui venitoriu mai stralucitu.

Scopulu nostru e maretiu, dar maretie sunt si garantiile cari le avemu in privintia ajungerei lui: fraged'a iubire, adeverat'a jalusia cu care priveghied'a asupra prosperarei nostre natiunea, cu care ne ajutara atatu in cele spirituale, catu si in cele materiale prin Asociatiunile, Mecenatii, Reuniunile, Literatii, Alumneele si Redactiunile nationale, — si incatu pentru noi satumarenii in specie: conducerea neobosita a M. O. D. protopopu si profesore Petru Branu.

Catu de multu ar fi propasitu romanii pe calea culturai, decumva cu ide'a asta fericit'a a Reuniuniloru s'ar fi familiarisatu natiunea nostra innante de ast'a numai cu unu diumetate de seculu! Acum dara catu am remasu indereptu, debue se suplinimu prin incordarea poteriloru si inmultirea sacrificieloru, — care si noi la timpulu seu cu convenit'a pietate le vom depune pe altariulu natiunei.

Racomentandu-ne si pe venitoriu in bunavointia si rogandu-ne de gratiosulu favoru alu Onorateloru Redactiuni cu onore amintite — precum si a tuturor Redactiuniloru romanesci — cu reverentia suntemu

Demetriu Suciu m. p. vicepresedinte;
Ioane Dragosiu m. p. notariu.

Suntemu fericit'i a pune sub ochii cititoriloru unu documentu care a fostu re-desu de Romani eminenti din Transilvania, pentru a fi comunicatu putericiiloru protectore a causei romane:

MEMORANDU TRANSILVANU.

Este in Orientulu imperiulu Austriacu o tiera, pe care publiculu europeanu semena a o fi datu uitarii numai din caus'a ca nefericirile aceleia-si ajunsera la extremitate.

In acesta lume nenorocitulu curendu este datu uitarii.

Daci'a centrala traiana, care astadi se numesce Transilvania seu Ardealu si este asediata intre Banatu, Ungaria, Moldova si Romania sub gradurile 40 si 44 de lungime si 45 si 48 de latime, are o supra-fatia numai de 1102 miluri patrute geografice, era locuitorii ceva preste doue milioane una sutu cinci dieci mii. Cu tote acestea Daci'a centrala, adeca Transilvania de astadi, atatu prin configuratiunea sa geografica catu si prin trecutulu ei semena a fi destinata pentru o rola forte importanta la deslegarea cestii orientale.

Positiunea geografica si insurirea cea muntosa a Transilvaniei facu ca se semene multu cu Elvetia. Transilvania facea odinora mediulu imperiulu dacicu, din care cauza cetatea Sarmisegethusa, asediata in unulu din cele mai frumoase tinuturi ale Transilvaniei,

era capital'a imperiulu si resiedintia regiloru. In periodulu de 172 ani alu Romaniloru, legiunile romane erau stationate mai totu in acesta Dacia, adeca in Transilvania; cele mai importante colonie si municipie romane au fostu asediatae in acesta parte a Daciei. In mani'a celor mai furiose pradatiuni barbare cate au despoiatu Daci'a, totusi archeologii au descoperitu pana acum in 119 locuri si tinuturi 752 inscriptiuni antice romane si 1235 alte monuminte si documinte ale esistintei Romaniloru si ale domniei loru in Daci'a. Partea cea mai mare din acestea se vine pe Transilvania. Argumentu inavederat'u ca si Romanii au recunoscutu indata cumca Dacia centrala e destinata a domni preste tote siesurilo de prin pregiuru.

De candu au nabusitu Osmanii in aceste parti ale Europei, Ungaria decadiu prefacendu-se in pasalicuri; Transilvania in sa si-pastru autonomia sa, legislatiunea si gubernulu propriu. In restimpu de ani doue sute, Osmanii mai de multe ori lasara dieci de mii de cadavre pe vale si in muntii Transilvaniei, era restulu loru in asomene casuri grabl'a paresi nu numai acestu teritoriu, ci totuodata si intinsele siesuri ale Banatulu si ale Romaniei, pentru ca armata inemica, ce nu se pote tine intre muntii Transilvaniei, nu mai este secura nici in acele tiera, si este silita a trece pe malulu dreptu alu Dunarii.

De la 1692 Transilvaniei urindu-i-se de necontenitele lupte ce avea a suferi de catra resaritu, vedindu totu o-data ca puterea Osmaniloru dupa caderea capitalei Buda s'a infrantu si in Ungaria, abdicu de dreptulu de a-si alege pe principii sei si se supuse la domnia casei Habsburgice pe langa garantie destula de tari, cari se vedu cuprinse in Diplom'a leopoldina din 1692, in asi'a numitele resolutiuni Alvitiziane, era mai tardiu in sanctiunea pragmatica inchiciata cu imperatulu Carolu VI in 1722 si 1744.

De atunci pana acum Marele Principatu alu Transilvaniei a devenitu bulevardulu imperiulu austriacu spre nordu si ostu, fortaretia si punctu de operatiune contra repetiteloru rebeliuni unguresci, mai in scurtu, conditiunea de vieti'a a monarchiei austriace, pentru casurile in care esistinta ei ar fi atacata seu de catra Rusia seu de catra Unguri. Acest'a este unu adeveru recunoscutu pe facia de catra cele mai eminente capacitati militare ale armatei austriace.

Considerandu positiunea si importantia marelui principatu alu Transilvaniei pentru dinastia si pentru monarchia austriaca, ar fi cineva pre' aplecatu a presupune si incheia ca asi'a dera acesta provincia trebue se se bucore de favoruri cu totulu stra-ordinarie din partea regimulu austriacu si ca prin urmare prosperitatea ei ar fi in mai multe privintie asecurata. Nemieu mai putinu de catu acest'a. Toema din contra, din tote numeroasele provincie ale monarchiei austriace, neci una nu este tractata atatu de vitregu, precum a fostu si mai este anca tractatu marele principatu alu Transilvaniei.

Acestu adeveru luminatu, cunoscutu si celor'a alte popora austriace, nu-lu nega nici ensusi regimulu, elu escusa inse cu afurisit'a constitutiunea feudalistica, pe care imperatoriul in calitatea loru de mari principi ai Transilvaniei la suirea pe tronul au fostu siliti a pune juramentulu.

Intr' adeveru ca aristocratia, mai inamorata de privilegiile sale asupritore de poporu, incarnata si conerescuta cu acle-si, n'a mai esistatu alia pe tota suprafacia Europei. Tote insuririle despotismulu asiaticu, aliate cu brutalitatele europene din evulu mediu, le vei afla codificate seu introduse prin usu si dreptulu publicu si privatu alu Transilvaniei. Si o minune! Acea constitutiune feudalistica nu numai ca nu s'a potutu altera intru nimieu prin propagarea mariloru principie din 1789 si prin inaintarea culturai, ci toema din contra acea-si prin diet'a strinsu feudalistica din a 1791 si cele urmate pana in anulu 1847, anca s'a mai consolidatu spre batjocura si rusinea omenimii europene.

Prin constitutiunea feudalistica a Transilvaniei nu era despoiate numai unele clase de poporu si unele confesiuni bisericesci de egalitatea drepturiloru, ci o natiune intraga, ca atare, era pusa afara de lege.

Poporimea marelui principatu alu Transilvaniei se imparte, dupa nationalitati gene-

tice, cam in 1,300,000 Romani, $\frac{1}{2}$ milionu Maghiaro-Secui, 175 mii Sasi evangelici, era restulu Germani Catolici, Armeni, Evrei, Tigani, care fragminte inse se renumera mai multu dupa confesiunile loru la cele trei natiuni principale. Ei bine, aristocratia maghiara, aliata cu birocratia si patriciatulu sasescu, ajutate totdeuna si cu tote medilolele de Ungaria si de regii loru, au decretatu si codificatu in cursu de ani trei sute de repetite ori esilarea totala a natiunii romanesci din Transilvania, seu ca se ne esprimemu cu cuvintele din legi: o a declaratu „Natio tolerata usque ad beneplacitum principis et regnicolarum.“ In toema fu proserisa si confesiunea religioasa a Romaniloru.

Cati-va domnitori din casa Habsburg s'au incercatu a imblandi prin decrete unilaterale acea tirania a legiloru tierii, totdeuna inse au intempinatu protestele cele mai obstinate ale dietelor aristocratice. In asemenea impregiurari monarchiei Austriei din secolulu trecutulu, condusi totodata de spiritulu acelorlu timpuri, venira la ideia a indupleca pe Romani, ca pe langa pastrarea ritulu grecoresaritenu, se primésca uniunea cu biserica Romiei, pentru ca asi'a macar confesiunea Romaniloru se scape de sub proscriptiunea dictata de tirania legislativai.

Urmarea inse a fostu ca prin acea mesura natiunea romanésca transilvana se desbina in doue confesiuni, din care traseru numai atata folosu ca, dupa aceea anca, Romaniloru uniti li fu iertatu a cerceta scolele, cum si ca acestia fuseru suferiti a intru in functiuni publice.

Vedindu aristocratia magiara ca in cele din urma totu nu va mai pote amena emanciparea totala a natiunii romanesci, recuse la o alta maestria. „Se damu, disera ei Romaniloru drepturile civile si politice, inse sub conditiunea ca se apostatize de la nationalitatea loru si se se faca Maghiari,“ era pentru ca se fimu atatu mai securi, se desfiintamu autonomi'a Transilvaniei, se o fusionamu in Ungaria, unde vom pote paralisa dezvoltarea nationalitatii romane cu atata mai usioru, cu catu legile Ungariei nu suferu nici macar scole elementare cu alta limba de catu numai exclusivamente cu cea maghiara.“*)

Diet'a revolutiunaria transilvana din Maiu 1848 proclama uniunea neconditionata a Transilvaniei cu Ungaria. Cate-va luni dupa acelu actu revolutionariu, Romanii prinseru armele cu cari si-aperara si nationalitatea si autonomi'a tierii loru pana in diu'a suprimerii revolutiunii maghiare la Siria in augustu 1849.

Dupa multe suferintie, cadiendu sistem'a absolutistica austriaca in 29 octobre 1860, natiunea romanésca se readuna pe langa program'a sa din 1848, pana candu reesi a castig'a de la monarculu compunerea unei camere legislative mai umane in anulu 1863.

Monarculu nu lipsi a sanctiona mai multe legi ale acelei camere. Unele din acelea aveau de scopu asecurarea integritatii monarchiei, era altele asecurarea autonomiei acestui mare Principatu si totodata esistinta natiunii romanesci si restaurarea drepturiloru sale civile, politice si confessionale. Tote apucasera pe calea cea mai buna a reformeloru recerute in modu imperativu si prin urmare a unei regeneratiuni cerute si dorite din vecuri.

Veni inse sistem'a sistatore, delaturu diet'a transilvana, conchiamu erasi un'a aristocratica, prefacu minoritatea tierii ca maioritate artificioasa, care proclamu din nouu uniunea si compromise totodata tote sanctiunile monarcului date legiloru din 1863 si 1864, era intr'ace'a regimulu apuca mai multe mesuri asupritore in contra Romaniloru.

Acesta stare a lucruriloru sili pe Romani a substerne Maiestatii Sale c. r. in 31 Decembre 1866 o petitiune pre' unilita, prin care dens'a, intemciandu-se pe constitutiunea Transilvaniei sanctionata si roborata de mai multe ori cu juraminte solemne, pe diplom'a leopoldina, pe sanctiunea pragmatica si pe cate-va autografe mai noue imperatesci, cum si pe legile sactionate in anii 1863 si 1864, cereau din nouu respingerea fusiunii Transilvaniei cu Ungaria, respectarea autonomiei si redeschiderea dietei pe bas'a legii electorale, votate de dieta in anulu 1864.

*) Articulu dietalu din 1842.

Tote indesiertu. Unirea se proclama plesnirea in facia a celorlu mai legitime teste redicate din partea natiunei romane a celei Sasesei.

(Va urm'a.)

VARIETATI.

— *Ce necazu pe dualisti! Constatandu generalu denumitu de guvernulu grecescu pentru Belgradu, fu primitu mercuri in gradulu cu multa solenitate de catra ministrii afaceriloru esterne a Serbiei, carele fachu mitu ca pe reprezentantele regelui Germanu. — Vor incepe dualistele nesmintitu: Ce poporale aste mitutele din orientu? cauta mai ca se saluta ca suverane unele pe altele facu politica de potere mare, neci nu imitari istoria se cunosca drepturile lui Stefanu corona' a lui!*

— *Calugaritie in Bavaria* erau multe, si dupa ce guvernulu stersese ordinea de prisosu, densele intrunite in case pritaiau din pensiunea loru totu dupa regulu ordului. Se intielege inse, cumca calugarii noue nu mai puteau primi intre sine. Bisericele trecura din lume un'a dupa alta, unde dintre elo mori septeman'a trecuta in etate de 100 de ani si 8 luni. Astadi dara in Bavaria nu sunt alte orduri de calugaritie, de cele ce ingrigescu pe cei morbosu, servandu invetiamentulu si preste totu educatiunea mecesca.

— *Despre Romania.* Cetimu innantele nemtiesci si unguresci cumca intretinutele mari europene decurgu negociat' pentru a scoite Romania de sub garantiile lectiva a poteriloru, sub carea au pus'o tratatulu de la Paris. Ne indoimu ca ar fi adeveru inse nu ne indoimu ca dualistii ar dori acela

— *Unde sunt numai cati-va romani* lupta pentru drepturile nationale. Astfel, din universitatea sasésca din Sibiu alu „Tel. Rom.“ seirea ca deputatii Hania si D. au luptatu pentru portiuni canonice pe sa celorlu 7 parochii, si au dobanditu. Deputatii romani nu lipsescu la neci o ocaziune a sasiloru ca pamentulu acelu se numesce „dulu regescu“, dar majoritatea sasésca nu vrea se se lasce de „Sachsenland“. Dobo a luptatu cu argumente pentru alegeri directe la presentantiele acelu districtu. Dar antagonismul nostru nicari n'au indatinatu a asculta de roguminte, unde este vorba despre vieti'a prerogativelorlu.

— *Despre proieptulu lui Eötvös* pentru scoli, a fostu provocatu se-si dee parere in numele confesiunii gr. cat. profesoralu Baritiu din Naseudu. Provocarea i-a venit prin consistoriulu din Gerla, caruia i-au raspunsu Naseudenii ca numai „sinodulu“ e competentu a da asemenea parere. (Mag. Ped.)

— *Unu barbatu romanu*, tata de baiete recomanda on. publiculu romanu pensiunatu pentru fete ce l'a deschisu sororile Tormasek in Buda. Se intielege ca-lu recomanda acelorlu parinti romani cari, in lipsa de scoala nationale, s'ar vedé siliti a-si duce fiiele si in scoli straine, si a nume intr'unu institutu cu conditiuni solide si scopu bunu. Limba propunerii e cea germana si magiara. Elevele sunt dupa etatea loru impartite in mai multe clase. Studie obligate suut urmatoarele: Religiuinea; acest'a se propune baeteloru conformu confesiunii loru; limba magiara, nemtiesca si francésca; ortografi'a si caligrafi'a; istoria; istoria naturala; geografi'a; computulu si lucruri de mana. Studie straordinarioe sunt: desenulu si pictura, music'a si cantarea, limba englesca, cosutulu de vestimite, innotatulu si dansatulu. Conversatiunea in limba francésca o conduce una francésca de nascere. Prelegerile se incepu cu antaiulu septembris, inscrierile inse se potu face si mai tardiu. Didactrule se solvesce de baiete cu inceputulu fia-carei lune, au de a anticipa bantii pe trei luni; paresirea institutulu trebue cu 3 luni inainte anuntiata. Onorariulu e 4 fl. 50 cr.

Vienna, 11 noemvrc. Burs'a de serea de la 101. e. Imprumutele de statu cu 5% 55.20, 55.40.— Obleg. desarcinarii de pamentu ung. 76.25, —76.50; transilv. 71.25 71.75; Baotemes. 74.75,—75.25; bucovin. 66.—66.50 Galbenulu 5.50 — 5.51; Napoleondori 9.36 9.37; Imper. rusesci —.—; Argintulu 115.—115.50.